

MAGYAR POLGÁR

Előfizetési árak:
Egész évre 28 korona, fél évre 14 korona, negyed évre 7 kor. — Egy hónapra 2 kor. 40 fill. — Egyes szám ára 10 fill.
Megjelenik napoként, — az ünnepek kivételével.

Felolós szerkesztő:
HEGYESY VILMOS.

Kiadó és lapfajtadonos:
AJTAI K. ALBERT.

Szerkesztőség: Farkas-utca 8.
Hirdetések 10 em.-ként 10 fillér, nyitltér petit 50. a 40 fillér
Kiadóhivatal: Deák Ferenc-utca 4. szan

A sulypont.

Kolozsvár, márcz. 2.

Szeretjük emlegetni, hogy a politikai sulypont megint Budapesten van. Pedig, fájdalom, a dolog úgy áll, hogy e sulypontból kivesszett a suly, mert ezt a 36 éves eredményt egy rövid év alatt szépen elherdáltuk. Volt sulyunk addig, a míg minden szélső törekvés mellett is a politikai eszély vezette működésünket; de a mióta eldobott kantárszárakkal eszevesztetten rohanunk a meredélyen lefelé, azóta a suly rég lebukfenczezett a szerünköről s még a pont se igen mutatkozik, a hol rohamunkban megállhatnánk.

Egy nagyhangu önámításból tehát csak annyi igaz, hogy a delegációk bevégeztek munkájukat s a képviselőház újra fölveheti az elejtett fonalat. Minő kilátásokkal? E tekintetben nagyon eltérők a nézetek, de talán legjobban azok találják el a valót, a kik a legkevesebb belátást várják az obstrukciós csapattól, mely rég eljátszotta jogát az ily kedvező föltevésekhez.

A belátásra pedig már a delegáció tárgyalásain is bő alkalom kínálkozott. Mert már ott meggyőződhetett mindenki azon határokról, a melyekig ezuttal elmehetünk. A közös miniszterek nyilatkozatai mögött az uralkodó álláspontja és fölfogása kereshető, kinek hozzájárulása nélkül azon helyekről kijelentések nem tehetők. Ha tehát a mértéket ismerjük és mégis mind csak egy nótát fuvunk, ezzel lépten-nyomon meghazudtoljuk azt a politikai érettséget, mely eddig nemzetünköről

közmondásossá vált. Mert nem abban áll a hazafias és helyes politika, hogy neki vadult makacssággal ostromoljunk egy pontot s egyebet veszni hagyjunk, hanem abban, hogy az egész vonalat folytonosan fölfogva tartsuk és aránylagosan nyomuljunk előre.

Igy tett maga Kossuth is, kinek nevét oda át hiába veszik föl sokan. Vajjon előállithatta volna 1848 arányos épületét, ha egy kérdést kiragad a többi közül s annak török-szakad neki esve, az államélet normális életfunkcióját megakasztja?

De belátásra kínálkozik a közhangulat is, mely kezdetben rokonszenvezett az ellenzéki törekvésekkel, mert azt remélte, hogy normális uton, szertelenségek nélkül sikerhez jut. Nemzetek szintugy tesznek, mint egyesek: a mit óhajtanak, abban többé-kevésbé hisznek is. Ámde kimutathatóan lohadt és elfordult a közhangulat, a mint látta, hogy egy tucsat fékevesztett ember se lát, se hall s tüskönbokron át magával akarja ragadni az országot, holott a kormány és pártja készséggel fölkarolta a nemzeti ügyet addig a mértékig, mely ez idő szerint a józan, okos mértéket képviseli.

Igy az obstrukciót saját tulzása s a kormány helyes érzéke veri agyon, mert a magyar nemzet hagyományos természet szívesen bevesz minden fokozatos haladást, mely a viszonyok okos számbavételével elérhető, de örökösen tartózkodott minden tulzástól, mely nem nézett se jobbra, se balra, hanem vérben forgó szemekkel rohant, míg föl nem bukott és környezetét magával nem rántotta.

Az ország látja, hogy a kormány és pártja tényleg számottevő előnyomulást tett a katonai nemzeti követelések terén s annál kevésbbé hajlandó a makacs és kockázatos politikát tovább táplálni, mert bármily fontosnak tartja is a nemzeti nyelv érdekeit, nap-nap után inkább érzi, hogy ezen kívül is vannak még nem kevésbbé fontos érdekeink, melyeknek elhanyagolása nemcsak nem tanácsos, hanem immár lehetetlen is. Mindenki azt mondja, hogy a küzdelmet lehet és kell is folytatni, de azért a nemzet és az állam egyéb szükségleteit elhanyagolni, kockáztatni, azok kielégítését erőszakosan, a közszabadságokkal való visszaélés által s azok veszélyeztetésével késleltetni, megakadályozni nem szabad. A hol a hazaszeretet már a haza megőjtésében nyilvánul, ott minden politikai óvszer jogosult a közveszély elhárítására.

Hogy a politikai könnyelműség és lelkiismeretesség közt levő óriási ellentét még szembeszökőbb legyen, vessünk egy pillantást a kormány munkaprogramjára, melyvel a parlament újra összeülését várta. A legfontosabbak és sürgősebbek: az ujoncz és a költségvetési javaslatok, melyektől biztonságunk, öreg katonáink és az ex-lex sorsa függ. Ezeket követik a külkereskedelmi szerződésekre vonatkozó fölhatalmazás, a katonai alapítványokról, a beruházásokról és a tisztí fizetések javításáról szóló javaslatok. Mind oly kérdések, melyek a közjogi és belfejlődés tekintetében, de politikai sulyunkra nézve is egy vonalban állnak a nyelvkérdéssel, mely a nemzeti erő fokozásával sokkal könnyebben biztosítható, mint a nemzet elvaki-

TÁRCZA.

Nőuralom.

Irta: Csehev Antal.

Zapupirin főhadnagyot temették. A halottas házhöz, hol gyászzené és katonai vezényszó hangzott, mindenfelől seregestől tödultak a kíváncsi emberek.

Egyik tömegben, mely épen előre törekedett, hogy a halottat lássa, két hivatalnok volt, Probin és Szvisztkov. Mind a kettő feleségestől jött.

— Vissza! — tartoztatta föl őket egy rokonszenves arezu rendőrbiztos, mikor a kordonhoz értek. Tessék hátrább vonulni! Uraim, ne vegyétek rossz néven, ez nem tőlem függ, hátrább! Hátrább! Különben a nők átjöhetnek... Hölgyeim, csak csöndesen előre; de önök, uraim, sziveskedjenek hátrább lépni.

A két asszony, Probin és Szvisztkov felesége, a rendőrbiztos udvarias felszólítására pilulva lépett át a kordonon. Férjeik kívül maradtak a szorongó tömegben, hol a gyakori hátbaütések ellen kellett védekezniök.

— Ók bementek! — szólt Probin s irigylkedve, mondhatni bosszusan nézett az előre siető nők után. Milyen szerencsések is a nők! A férf-

nemnek sehol sincsenek olyan kiváltságai, mint a nőinek! De hát mi érdemet szereztek erre? Meg kell vallani, még a legközönségesebb nőknek is megvannak ugyanazon előjogaik; őket átengedik, de minket — két államtanácsost — hátráltatnak a tömegbe.

— Micsoda argumentumok, uraim! — szólt a rendőrtisztviselő, szemrehányólag nézve Probinra. — Ha önöket beeresztené az ember, azonnal lökdösné kezdenének és skandalumot csinálnának; míg a nők, hála gyöngédségöknek, sohasem engednek meg maguknak ilyesmit.

— Mit beszél? — pattan fel Probin. — Épen a nők lökdösné meg mindenkit. A férfi mozdulatlanul áll és egy helyre néz, míg a nő szétveti könyökét és mindenkit taszigál, nehogy toilettjét elrontsák. Mit mondjak mg? A női nem mindenben privilégiumot élvez. A nők fel vannak mentve a katonáskodás alól. A bálókba ingyen engedik be. A törvényszék is enyhébben ítéli el őket... Hát kérem, miféle külön érdemük van erre? Ha egy nő elejti a zsebbendőjét, fel kell vennünk; ha belép valahová, át kell engednünk a székünk; ha elmegy, haza kell kísernünk... Aztán rangfokozatok! Hogy az ember államtanácsosi rangba jusson, egész életén át izzadni kell; a nő csak férjhez megy a tanácsoshoz és meg van a rang... Hogy az ember herceggé, vagy gróf legyen, át kell küzdeni magát az egész világon, katonáskodnia, tengerészkednie, győznie, miniszteri tárczát kell vállalnia: holottakármelyik Ju-

liskának, vagy Katiezának — Isten bocsássa meg szavamát — elég, ha jól szemügyre vesz egy gróft, s a grófnői méltóság készen van...

Látja, ön például kormányzósági titkár, ön ezt a rangot, hogy úgy mondjam, véres verítékkével szerezte meg és az ön felesége, Fomisna Mária, hogyan jutott hozzá? Próbálja meg csak rábízni teendőit, majd meglátja, hogy fogja megszerkeszteni az állami okmányokat.

— De aztán gyermekeiket kinok közt szülik! — jegyezte meg Szvisztkov.

— Na, milyen nagy dolog! Csak állítanád őket oda minden olyan munkára, mint a férfiakat s akkor a szülést nagy gyönyörűségnek tartanák!... Nem, a nőknek mindig és mindenütt kiváltságaik vannak! A mi osztályunkból való leány vagy asszony olyan delikát dolgokat mondhat a kormányzó szemébe, a minőket mi még egy közönséges rendőrnek sem merünk elhebegni. Igen, az ön Fomisna Máriaja karanfoghhatja a kormányzót, próbálja ezt megtenni ön!...

A mi házukban, épen alattunk, egy professzor lakik a feleségével. Kiváló ember, első osztályú Anna rendjele van, de azért egyebet se hall az ember, mint hogy a felesége ilyen szavakkal tiszteli; „Ostoba! Szamá! Bolond!” És a mi a legszörnyűbb, közönséges polgárleány! Különben törvényes felesége, egyszerű tehát a dolog, rendjén van, hiszen öröktől fogva meg van írva, hogy a törvényes feleségnek szidnia

tására való jelszavakkal, melyek mögött különben is egyéb lappang, nem az, a mit az obstruálók hirdetnek, csak hogy valódi céljaikat annál inkább leplezzék. Hátha még a kiegyezést is ide vesszük, melynek késleltetését egész gazdasági életünk annyira megsínyli! A helyzet aggasztó voltát eléggé érzik maguk a pártok is, melyek immár mind nyíltan hirdetik a parlamenti erőszak káros következtetését, s ép ezért félreérthetetlenül állást foglaltak ellene, sőt Kossuth Ferencz a sajtóban is lelkiismeret kérdésevé teszi az állam vérkeringésének megakasztására irányuló taktika folytatását.

Ily körülmények közt egyenesen kötelessége a kormánynak, hogy a parlament munkaképességét s az ország normális életének menetét esetleg szigorú rendszabályokkal is biztosítsa. A politikai súlypontot csak úgy szerezhetjük vissza, ha minden ártalmas teherrel megszabadulunk s az obstrukciók immár idültté vált betegségéből gyökeresen kigyógyulunk.

Politikai hírek.

Kolozsvár, márcz. 2.

A politikai helyzet. A képviselőház tegnap újra hozzá fogott tanácskozásainak folytatásához. A *Szederkényi*-csoport elhatározta és nyíltan hirdeti, hogy folytatni fogja az obstrukciót. A tegnapi ülés idején gr. *Tisza* István miniszterelnök beszélgetést folytatott *Szederkényi* Nándorral és általa felkérte az obstruálót, hogy tartsák szem előtt az ország érdekeit és hagyják abba az obstrukciót. *Szederkényi* kijelentette, hogy ők el vannak szánva a „harc” folytatására. Ezzel megszakadt a beszélgetés. Az obstruálók számitanak pár disszidens és néppárti képviselő támogatására, sőt állítólag *Kubik* Béla kijelentette volna, hogy a függetlenségek közül többet magával támogatni fogja az obstruálót.

A szabadelvű pártkörben, élénken vitatták meg a helyzetet. Gr. *Tisza* miniszterelnök nyilatkozatot is tett a legközelebbi jövő parlamenti teendőiről. Kijelentette, hogy legközelebb, talán

holnap fel fog szólalni a Házban, összegezni a parlamenti küzdelem eredményeit és ismételtén felhívja az obstrukció figyelmét azokra a végtelenül súlyos következményekre, a melyekre az ezután is folytatott pusztító munka okvetetlen járni fog. Abban a váratlan esetben, ha ez a felszólítás se lesz eredményes, kétféle irányban kell a parlamentnek állást foglalnia. Az egyik oda célozzon, hogy a törvényhozás a mostani válságos zűrzavarból kikerüljön, a másik pedig oda, hogy a fejtelenségre való törekvéseknek egyszer s mindenkorra megfelelő korlát emeltessek. Ne gondolja senki, hogy ő a szólásszabadság legcsekélyebb méretű megnyirbálására is gondolna. Csak az anarchia lehetőségét akarja kizárni. Azt hiszi, hogy e terv megvalósításában a mostani obstrukció leszámításával az egész parlamentre, a parlament összes komoly elemeinek támogatására számíthat. Mindenesetre kívánatos, hogy a Ház higgadtabb elemei mind összefogjanak, de ha ez minden várakozás ellenére nem volna elérhető az egész vonalon végig, ha egyedül marad a szabadelvűpárt, ennek kell a harcot a saját erejéből, becsületes kitartással, mások támogatása nélkül is megvívnia.

A függetlenségi Kossuth-párt tegnap esti értekezletén, melyen *Thaly* Kálmán elnökolt, kimondták határozatilag, hogy a delegációban történeteket szóvá teszik ugyan a Házban, de semmi esetre sem oly mértékben, hogy még a látszata is lehessen, mintha ők az obstrukciót óhajtának támogatni. Ily körülmények között teljesen bizonyosra vehető, hogy *Tisza* miniszterelnöknek tekintélyes többsége lesz a parlamenti rend helyreállítására irányuló akciónál. Minden ezzel ellenkező híresztelés czélzatos valótlanosság.

A szabadelvűpárt szervezkedése. A *Kossuth* szabadelvűpárt nagy választmánya a társalgási egyet disztermében népes ülést tartott. *Eder* Ödön elnök az ülést megnyitván, hangsúlyozta, hogy a szabadelvűpártnak a mai politikai helyzetben össze kell tartani és a parlamentárizmus ellen irányuló támadások ellen megvédeni. A nagy választmányt szervezkedésre hívja fel, hogy esetleges választás készületlenül ne találja. Elhatározták, hogy március 6-ára a párt nagygyűlést hív egybe s este társas vacsora lesz, melyre az összes párttagokat is meghívják.

utána szitkozódás, sivitás. Első pillanatban azt hittem, hogy valahol disznót ölnek, de mikor jobban odafigyeltem, megismertem, hogy az *Nikitisa* Vera hangja, ki épen szidott valakit: „Utálatos! Pizkos! Gyalázatos!” Vajjon kit üdvözlő? — tűnődtem. Nemsokára — oh egek! — nyílik az ajtó és, berohan a szobába a kormányzó, teljesen kivörösödve, könnyes szemekkel, a haja úgy állott, mintha az ördögök fújták volna széjjel. Az asszony még az ajtóban is utána kiáltott: „Pizkos! Komisz!”

— Lehetetlen!
— Becsületszavamra! Mondhatom, hogy a vér a fejembe szökött. Főnököm beszaladt a szobájába, én pedig a folyosón maradtam s nem értettem egy kukkolt sem az egészről. Közönséges, műveletlen nő, szakácsné, egy semmi: és mit nem enged meg magának! Azt gondoltam, hogy a kormányzó felmondott neki s miután látta, hogy a tanuk hiányoznak, — felhasználta az alkalmat a bosszúra és kedvére kofálkodott, pizkolódott, annál inkább, mert már ugysem volt vesztetni valója, ha a szolgálatból elbocsátották. Majd szétpukkadtam a dühtől... Szobájába mentem és így szóltam hozzá: „Hogy merészelsz, gyalázatos, így megtámadni egy idős embert? Azt gondold, hogy nincs, a ki megvédelmezze? Erre aztán nem sokat fontolgatva, egy pofot mértem arczára, majd egy másikat, Istenem, mekkorát ordított! Bedugtam füleimet és elrohantam az erdőbe.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, márcz. 1.

A Ház pihent. Egy teljes hónapi szünet után, megnyílt meg újból a képviselőház üléseinek sora, melyen tulajdonképen semmi egyebet nem akartak elintézni, mint a holnapi ülés napirendjét. Az összes pártok nagy számban vonultak föl a mai ülésre. Különösen sokan voltak a Kossuth-pártiak, a kik a december 6-iki leszerelés óta tündetőleg távol maradtak a képviselőház üléséről.

Az ülés, mint mindig, elnöki előterjesztésekkel kezdődött, *Perczel* Dezső elnök jelentést tett a hozzá érkezett hivatalos irományokról. Bejelentette a Háznak azt is, hogy *Korodi* Lajos szász képviselő lemondott a mandátumáról; lemondását azonban az elnökséggel oly formában közzölte, hogy az elnök csak a lemondás tényét vette tudomásul, magát a levelet pedig elküldte berlini nagykövetségnek, hogy az ott tartózkodó *Korodi* Lajosnak hivatalos uton küldesse el azzal az értesítéssel, hogy a levélnek a képviselőház elé való terjesztését a Ház elnöke megtagadta.

Bejelentette az elnök a Háznak az új választások eredményét is; az új képviselők közül azonban ma még csak egy jelent meg az ülésen: *Benyovszky* Rezső gróf, *Pichler* Győző utóda, a ki még igen fiatal ember.

Fölolvasták az összeférhetlenségi bizottság határozatát *Héderváry* Károly gróf ügyében; *Olay* Lajos a múlt nyáron a vesztegetési ügy miatt összeférhetlenségi bejelentést tett *Héderváry* ellen; a bizottság ezt a bejelentést, mint alaptalant elutasította. *Wolfner* Tivadar összeférhetlenségi ügyét a bizottság a tárgyalásra előkészítette, ebben az ügyben a kisorsolandó bizottság március 10-dikén délután fog itélkezni.

Miután még az elintézetlen interpellációk hosszú litániáját fölolvasták, a holnapi ülés napirendjének megállapítására került a sor.

Perczel Dezső elnök javasolja, hogy a holnapi ülésen folytassa a Ház az ujonczjavaslat tárgyalását.

Poiónyi Géza hozzájárul az elnök előterjesztéséhez, de ez alkalommal egy más ügyben fölvilágosítást kér a Ház elnökétől és a miniszterelnöktől. A múlt év nyarán az ismeretes vesztegetési ügyben a képviselőház parlamenti vizsgáló-bizottságot küldött ki, s a bizottságnak záros határidőt tűzött ki munkája elvégzésére. A bizottság ereje megfeszítésével dolgozott, be is fejezte munkáját, jelentése azonban csak hosszabb idő múlva került a képviselőház elé, hogy ez a jelentés ki van-e már nyomtatva, vagy nincs, arról szólónak nincs tudomása. Miután a

kell férjét. De látnád csak a törvényteleneket, hogy mit nem engednek meg azok maguknak! Sohasem felejtem el azt az esetet, mely miatt el kellett volna vesznem, ha szülőim könyörgése meg nem ment. A múlt évben — emlékszel ugy-e? a kormányzó elvitt magával, hogy segítségére legyek levelezéseiben. Jó élet volt: egy órai munka, aztán az ember mehetett sétálni az erdőbe, vagy a hová neki tetszett.

A főnök legényember volt, háza tele minden jóval, szolgaszemélyzet bővében volt, miután felesége nem volt, hiányzott a gazdálkodásnál egy alkalmas asszony. A szolgák rendetlenek, rakoncátlanok voltak, mindnyájukat *Nikitisa* Vera kormányozta. Ő készítette a teát, rendelkezett a konyhában és zaklatta a szolgákat. Utálatos, mérges természetű asszony volt, rosszabb a sáttánnál... Mikor valakiszidott, akkora lármát csinált, hogy az embereknek be kellett dogni a füleit. Szidásai nem győrték minket annyira, mint rikácsolásai. Aztán nemcsak a szolgákkal bajlódott, tőlem sem fért el... Várj csak, gondoltam, kiválasztok egy alkalmas pillanatot és mindent elmondok a kormányzónak, mert ő annyira bele van merülve dolgaiba, hogy nem látja, a mi körülötte történik... várj csak, majd fölnyitom a szemét. És én föl is nyitottam, de úgy, hogy majdnem örökre lezártam az enyéimet: még most is borzadok, ha rá gondolok.

Egyszer léptek hallatszottak a folyosón és

Két óra múlva egy gyereket láttam jönni, ki egyenesen felém tartott. — „Menjen azonnal az urhoz!” Siettem. Bementem hozzá. Ott ült komoran, mint egy megbántott pulyka és reám se nézett — „Miért fordította fel a házamat?” — szólt. — „Kormányzó ur — feleltem — *Nikitisa* érti? Meg akartam önt védelmezni.” — „Az nem az ön dolga, mit avatkozik bele az ember családi ügyeibe! — Érti, családi ügyeibe!” És ezzel elkezdett prédikálni; annyit szidott, hogy nem is tudom, hogy nem sülyedtem el. Hosszan beszélt, vég nélkül leczkézettett s a végén így szólt: „Mondja csak, hogy tehette ezt? Hol vette a bátorságot? Csodálatos! De remélem, barátom, az az egész eset — tudja — köztünk marad... Az ön fölbuzdulása érthető, de beláthatja, hogy házamban nem maradhat többé.” Ime, így történt. És ő még azon esodálkozott, hogy üthettem meg azt a felfuvalkodott pávát! — Elvakította az a sáttáni asszony! Egy kormányzó, királyi tanácsos, ki az egész kormányzóságban korlátlan ur. Fekete-Sas rendjele van: és egy asszony rabszolgája!... De vegyük le a kalapot — hozzák a főhadnagyot. Szentséges egek, mennyi rendjel! Istenem, miért is bocsátják oda az asszonyokat!

... És megszólal a gyászzena.

képviselőháznak nyílt határozata van arra, hogy ez ügy soron kívül intéztessék el, kéri az elnököt, hogy mikor szándékozik ezt a jelentést napirendre tűzni, mert a szülő ahhoz, hogy ez az ügy elaludjék, hozzá nem járul.

Perczel Dezső elnök: A parlamenti vizsgáló-bizottság jelentését kinyomtatták s már szét is osztották a képviselők között az október 19-iki ülésen. Az elnökségnek az a véleménye, hogy mindaddig, amíg az ország a mai ex-lex állapotból ki nem kerül: a parlament minden idejét arra fordítsa, hogy a legsürgősebb javaslatokat: az indemnitást, az ujonez-javaslatot és a költségvetést letárgyalja. Majd ha ezek az ügyek el lesznek intézve, akkor rá kerülhet a sor a parlamenti bizottság jelentésére is. (Helyeslés jobbról.)

Polonyi Géza: Mikor a parlamenti bizottságot megalakították, az ország már akkor is ex-lex állapotban volt, az ex-lex tehát nem ok arra, hogy a bizottság jelentését most ne tárgyaljuk. A képviselőház úgy rendelkezett, hogy ezt az ügyet a saját becsülete érdekében soron kívül kell elintézni.

Tisza István gróf miniszterelnök: A Ház mindig maga határozza meg a munkarendjét, azaz azt, hogy milyen sorrendben intézi el a tárgyalásra kész ügyeket. A szőlőnek azonban az a véleménye, hogy most mindenképp előtt azokkal a kérdésekkel kell foglalkozni, amelyek az országot a mai kivételes helyzetből lehetőleg rövid idő alatt kisegítik, s míg ez meg nem történik, addig semmiféle más kérdés fölvetéséhez és tárgyalásához hozzá nem járul. (Helyeslés jobbról.) Ebbe mindnyájan belenyugodhatunk, annál is inkább belenyugodhatunk, mert az egész bizottsági tárgyalás mely a nagy port fölverő kérdést az egész közvélemény előtt kellő világításba helyezte, oly eredményre végződött, amelyből azok is, a kiknek bár esékélyebb kétségük lehetett, teljes megnyugvást merithettek az iránt, hogy egy tetőtől-talpig igaz férfival szemben méltatlan vád hangzott el. (Zaj a Kossuth-párton.)

A Ház hozzájárul az elnök napirendi indítványához s az elnök tizenegy óra után beiskoláztatja az ülést.

Az orosz-japán háború.

Kolozsvár, márcz. 2.

A kelet-ázsiai harcokról újabb szenzációs hír érkezett. Egy távirat, mely Londonon át megbízható forrásból jutott az európai sajtó tudomására, jelenti, hogy Port-Arturnál az oroszok újabb vereséget szenvedtek. A japán flotta megint győzelmet aratott az orosz hajóraj fölött. Meglehet, hogy a következő jelentések megczáfolni igyekezzenek majd a japánok győzelmének most hirdett adatait, s könnyen feltehető, hogy az első híresztelések nincsenek is nagyítás és tendenciózus színezés nélkül, de annyit biztosra vehetünk, hogy ennél a port-arturi ütközetnél a japánok újra megmutatták fölényes ügyességüket az oroszok fölött, a kiknek már most vajmi esékély reményük lehet, hogy a tengeren győztesek lehessenek.

A szárazföldi ütközet még mindig késik. Mindkét fél óvatosan és nagy elővigyázattal halad előre. A fölvonulás folyamatban van. A japánok egyre szállítják partra a katonákat, a kik vonulnak Korea északi vidéke felé. Az oroszok eddigelé 132 katonai vonattal szállítottak csapatokat a harcra. Mindegyik vonat 400—900 katonát vitt. Az élelmi szerek, fegyvert, municiót külön vonatok szállítják, a mikből naponta rendszeren 6 vonat indul Kelet-Ázsiába.

A legújabb táviratok a következőket jelentik:

Orosz vereség.

London, márcz. 1.

A Daily Telegraph jelenti Csingkaoból: Ma reggel 15 japán hadi hajó jelent meg Port-Artur előtt és hevesen kezdtek tüzelni. A Novik,

Askold és a Bajan nevű czirkáló-hajók négy torpedó-naszáddal indult a kikötőből, hogy megtámadja a japánokat, de kényszerítették őket a visszatérésre. Az Askold süllyedő félben van. A Novik pedig, hír szerint, súlyosan megsérült. Hír szerint egy torpedó-naszád elsüllyedt. A Retvizán ismét sérüléseket szenvedett. Pont két óras tüzelés után a japán hajóhad teljes rendben visszavonult. Orosz tüzéség indult a Galambból felé.

London, márcz. 1.

Megerősítik a japánoknak Port-Artur előtt kivívott nagy győzelmét. Tegnap délelőtt tíz órakor tizenöt japán hadi hajó rendkívül heves támadást intézett Port-Artur ellen. Orosz részről a Novik, Askold és Bajan czirkáló-hajók és még négy torpedóhajó indult a japánok ellen, de a japán hajók gyilkos tüze előtt kénytelenek voltak a szárazföldi ütegek védelme alá visszamenekülni. Az Askold és a Novik súlyosan megsérült és egy torpedóhajó elsüllyedt. Az ágyuzás két óra hosszáig tartott és a japán hajóhad a legnagyobb rendben vonult vissza. — A Times tudósítója azt jelenti Vej-Haj-Vej-ből, hogy a japán flottát tegnap reggel a santungi part közelében látta.

London, márcz. 1.

A tegnapi nagy tengeri ütközetéről még a következőket jelentik: A japánok azzal a esellel éltek, hogy Port-Artur győnge erővel megtámadták s ezzel sikerült az orosz flottát arra bírniok, hogy ezt a győnge torpedó flottát üldözze. Az üldözés javában folyt, midőn egyszerre megjelent a japán hajóhad zöme Togo vezetésével s azonnal belekeveredett a harcba. Az összes orosz hajók rendkívül súlyos sérüléseket szenvedtek és némelyikük el is merült. Másrészt azonban bizonyos, hogy a japán hajóhadat is érzékeny veszteségek érték.

London, márcz. 1.

Az Express-nek jelentik, hogy a japánok kétségbeesett erőfeszítést tesznek, hogy Port-Artur elfoglalják. A vár nagyon rosszul van védelemre berendezve. A lakosság eleségét megszorítják s az élelmi cikkek árai rendkívül emelkedik. A japánok örökös támadásai demoralizálják a katonákat, ellenben a tengerészek lelkesedése emelkedett a mult szerdai siker óta. Az oroszok nem bíznak benne, hogy Port-Artur tovább tarthassák; mihelyt a japánok megkezdik a szárazföldi ostromot, az oroszok kénytelenek lesznek éhség és ólom nélkül is kapitulálni. A Timesnek is azt jelentik, hogy Port-Artur még legfőljebb két hétig tarthatja magát.

Port-Artur elzárása.

London, márcz. 1.

A japánoknak a port-arturi kikötő elzárása végett tett kísérletéről még a következőket jelentik Tokióból: A mikor Togo tengernagy kijelentette, hogy önkénteseket keres a merész vállalkozásra, egyszerre kétezernél több ember jelentkezett. Sokan közülök, a régi japán nemeselek, a szamuárik módjára, saját vérükkel írták meg kérvényüket. Az elzáró kísérletnek csak az az eredménye volt, hogy míg azelőtt a kikötőből egy hajó harmincz percz alatt ki tudott jutni a sik tengerre, ez most csak két óra alatt lehetséges.

A japán-koreai szövetség.

Pétervár, márcz. 1.

A Brseviya Vjedomosztvi jelentése szerint a külügyminisztérium ázsiai osztályában megerősítettek mondják azt a hirt, melyet az angol sajtó terjesztett el a szjőuli eseményekről. Az orosz kormány tovább is érintkezésben maradt a koreai kóvettel és a hivatalos diplomáciai ügynökökkel. Bár a koreai kormány megengedte, hogy a japánok megsértsék semlegességét, a mit azonban Korea győngeségének rovására irnak. Nevezett lap azt is hozzáfűti, hogy ama körülmény, hogy a Japán megsértette Korea semlegességét, melyek az orosz érdekekkel ellenkeznek.

HIREK.

Kolozsvár, márcz. 2.

A kolozsvári új Nemzeti Színház.

A kolozsvári új Nemzeti Színház felépítése immár befejezett dolog. Az e tárgyban januárius 18-án a belügyminisztériumban megtartott értekezlet megállapodásai értelmében gróf Tisza István miniszterelnök, mint belügyminiszter, a tíz tagú építési bizottságot megalakította és annak tagjaiul kinevezte: Bezerédj Viktor miniszteri tanácsost, gróf Béli Ákos főispánt, Szvacsina Géza polgármestert, br. Feilitzsch Árhurt, gróf Fesztetics Andort, br. Szentkereszthy Zsigmondot, dr. Szamosi Jánost, Szilágyi Lajos műszaki tanácsost, dr. Esterházy László főjegyzőt és Gere Kálmán kir. főmérnököt.

Az építési bizottság alakuló ülését februárius hó 29-én tartotta meg Sándor János államtitkár elnökle mellett a belügyminisztérium tanácstermében. Ez ülésen részt vett még Fellner műépítész is, a kit az új színház terveinek elkészítésével a belügyminiszter megbízott.

Fellner műépítész, az ülés előtt a részletterveket bemutatta s azokat részletesen ismertette. E részlettervek a korábbi megállapodások szerint készültek és annak kidolgozásánál városunk közönségének igényei figyelembe vétettek.

Három órai tanácskozás után az építési bizottság véglegesen megállapodott a színház építési terve felett. E szerint a színház francia renaissance-stilben építetik, 1350 személy befogadása mellett lesz benne 50 páholy, 350 állóhely, a többi ülőhely. A földszinten 18 sor kényelmes támlásszékek, az első és második emeleten kényelmes erkély-ülések. A kijárásokra s szabad forgalom biztosítására különös gond fordítatik. A lépcsők mindenütt megfelelő szélesek lesznek. Vész-kijárák egyáltalában nem lesz, hanem a szabad közlekedésre megfelelő számú állandó ki- és bejáró ajtók fognak szolgálni.

A színház beosztása a Vigszínház mintája szerint van megállapítva, de tökéletesebb kivitelben. Az ülések a Vigszínház üléseinél szélesebbre vannak tervezve.

A részletkérdések elintézése után a bizottság egyhangulag megállapodott abban, hogy az új színház kizárólag magyar ipar termékek felhasználása mellett építtessék és fel is kérte Fellner műépítész, hogy az építési tervek elkészítésénél erre különös figyelemmel legyen. Az építés egységárai a kolozsvári egységárok mellett állapíttatnak meg.

Fellner nyilatkozata szerint az építési tervek két és fél hónap alatt készülnek el s így az árlejtés már május végén kihirdethető lesz. Az építési ajánlatoknál a kolozsvári iparosok ajánlatai elsőbbségben részesülnek.

Az építést e szerint júniusban megkezdik és az új színház 1905. évi október hó 1-én megnyitható lesz.

Az építési ügyek tárgyalására a kolozsvári tagokból egy albizottság küldött, mely albizottság üléseit Kolozsvárt fogja megtartani, gróf Béli Ákos főispán elnöklésével, e bizottság állandó tagja lesz még Szilágyi Lajos műszaki tanácsos.

— József főherceg születésnapja.

József főherceg ma ünnepli meg 71-ik születésnapját. Azt a szeretetet, mely minket fűz a legmagasabb főherceghez, sajnos az idén nem dokumentálhatjuk kitüntető módon azok miatt a nagy csapások és megpróbáltatások miatt, melyek oly súlyos bánatot mértek a fenséges családra. József főherceg különben születése napját Fiumében, az ottani főhercegi kastélyban tölti fenséges nejével Klotild főhercegnővel. A főhercegi pár az idén — május 14-én — egy másik szép évfordulót is megünnepel: boldog házasságuk negyvenéves fordulóját.

— **Felolvasás.** A Szent-Antal-féle kolozsvári gyermek-menház javára tegnap délután a róm. kath. főgimnázium dísztermében felolvasási estély volt nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében. A Mária-énekkar vegyes kara nyitotta meg az estélyt egy nagy hatással előadott s tetszéssel fogadott egyházi dallal, mely után *Possler* Ilona k. a. Reviczky Gyulának egyik szép költeményét szavalta el zajos tapsok között. Az alkalmi felolvasást *Récsey* Ede róm. kath. főgimnáziumi tanár tartotta. „Vanitatum vanitas” cím alatt igen érdekesen és a példák hosszú sorozatával élénkítve szólott a fényűzésről, úgy a régi, mint a jelenkorban. Felolvasása végén azt ajánlotta, hogy a nők ne a csillogó ékszerekkel, hanem lelkük szépségeivel igyekezzenek gyönyörködtetni az embereket. A kiváló ifjú professzort igen érdekes felolvasása végén zajosan megéljenzették és sok tapsal tüngették ki. A Mária-énekkar férfikara által nagy hatással előadott énekdarab után még *Bakcsi* Zoltán egyetemi hallgató szavalta el a „Gyász” című költeményt s a Mária-énekkar adott elő egy megkapó egyházi dalt, zajos tapsok közt. Az estély 103 koronát jövedelmezett a jótékony célra. Ebben foglaltatik Cs. Szabó Józsefné gróf Haller Franciska urhölgynek 30 korona külön adománya.

— **A vörheny járvány vége.** A Kolozsvárt oly veszedelmesen eluralkodott, nagy mérveket ölthő vörheny járvány véget ért. A folyton szaporodó vörheny betegek befogadására november 1-én megnyitott járvány-kerházból tegnap távozott el — gyógyultan — az utolsó három beteg is.

— **Ismeretterjesztő előadás.** A kolozsvári iparos ifjak javára rendezett felolvasási sorozatban a most mult vasárnap délután dr. *Szombathelyi* Gábor, a kiválóan képzett vizsgógyszár igen érdekes és tanulságos előadást tartott: „A fürdés befolyása az egészségre” címen. A nagy gyakorlati tapasztalatokkal bíró ifjú orvos meggyőző adatokkal és érvekkel mutatta ki, minő nagy befolyása van a fürdésnek az egészségre. A tanulságos és szakavatott fejtegetéseket a közönség nagy érdeklődéssel hallgatta, s az előadót lelkesen megéljenzette. A felolvasást rendező bizottság, mint halljuk, a felolvasást külön füzetben is kiadja, hogy az érdekes kérdés iránt szélesebb körökben is érdeklődést keltessen fel.

— **Tisza István levele.** Levelet kapott gróf *Tisza* István Magyarország miniszterelnöke, hittel és bizalommal írottat. Két rojti (Bihar vm.) oláh legény, Blága Gábor és Lunkán Tódor fordultak nagy bánatukkal a miniszterelnökhöz, melyben elpanaszolják, hogy milyen kimondhatatlanul kínos helyzetbe kerültek ők a sorozás meg nem tartása miatt. Az idén kellett volna a tekintetes sorozóbizottság elé állaniuk, de a mostani áldatlan viszonyok között ez elmaradt. Szeretettel és bizalommal kéri a miniszterelnököt, változtasson ezen a bizonytalan helyzeten, mely nekik annyi kárt és visszamaradást okoz s tartassa meg mielőbb a várva-várt sorozást. És erre a kedves, naiv hangú levélre a nagy elfoglaltságu miniszterelnök választ küldött. Meleghangu, biztatással telt levelet írt a két oláh legénynek, melyben megnyugtatta őket jövő sorsuk felől. Blaga Gábor és Lunkán Tódor ezzel a legboldogabb emberek lettek Rojton. Mindenkinnek megmutogatják azt a szép választ, melyet Magyarország miniszterelnöke adott az ők egyszerű, de bizalommal írt levelükre.

— **Erzsébet királyné szobra.** Művészkörökben feszült érdeklődéssel várják az *Erzsébet* királyné szobor-bizottság első ülését, mely az újabb pályázat feltételeit fogja megállapítani. Mivel a két első pályázat, mely a várfok rendezését is kapcsolatba hozta a szoborral, nem vezetett végleges eredményre, újabb az a terv merült föl, hogy a nagy királyné emléksobrát a Szent-György-tér közepére állítsák. Ez az emlékmű azonban csak egy részét emésztené föl a rendelkezésre álló óriási összegnek. A fennmaradó tőkéből az országnak még két vagy három helyén lehetne Erzsébet-szobrot állítani. E terv érdekében a művészek lépéseket tesznek a szobor-bizottságnál.

— **Vármegyei tisztviselők gyűlése.** A Vármegyei Tisztviselők Orsz. Egyesületének választmányát dr. *Wekerle* Sándor egyesületi elnök március hatodikára Pest vármegye székházába *rendkívüli* ülésre hívta össze. Az ülésen, melyen *Wekerle* személyesen fog elnökölni, kizárólag a küszöbön álló fizetésrendezéssel fognak foglalkozni és pedig oly célból, hogy a kormány az országos egyesület meghallgatása nélkül *ne terjessze* be a törvényjavaslatot a képviselőháznak.

Erre egy ízben már fel is kérte az egyesület a kormányelnököt, minthogy azonban az egyesület eddig a rendezés *részletkérdéseire* befolyását nem érvényithette, a választmány most újból föl fogja kérni a kormányelnököt, hogy a törvényjavaslatot ismertesse meg előzőleg az egyesülettel és hallgassa meg esetleges kifogásait és ellenvetéseit. Azon esetre, ha a törvényjavaslat még március hatodika előtt a Ház asztalára kerülne, a választmány — a mennyiben a javaslat nem értené egyet — valószínűleg a képviselőházzal fog fordulni a részletkérdés megfelelő módosítása céljából s a kormányt is fel fogja kérni, hogy a javaslat részletes tárgyalásánál a módosításokhoz hozzájáruljon.

— **Időjárás.** Csendes, borús időjárás uralkodik legtöbb helyen, az erdélyi részekben enyhe időjárással, melyet csak éjjel vált föl gyöngyfagy. Kolozsvárt $+2^{\circ}\text{C}$ hőmérséklet van, enyhe borús időjárással. Az üzletvezetőség jelentése a következő:

Üzletkezelőség $+1$ borult, esendes. Nagy-Váradi $+3$ borult, esendes. Torda -1 esendes, derült. Maros-Ludas $+3$ esendes, borult. M.-Vásárhely $+2$ esendes borult. Szász-Régen $+7$ délkeleti szél, borult. Tövis $+3$ esendes, borult. D.-Szt.-Márton $+4$ esendes, borult. Sőváradi $+3$ esendes, borult. Kis-Kapus $+2$ esendes, borult. Segesvár $+4$ szeles, borult. Székely-Udvarhely -3 szeles, borult. Brassó $+1$ esendes, borult. Sepsi-Szt.-György -1 északi szél, borult. Csik-Szereda -2 esendes, borult. Csik-Gyimes -1 szeles, borult. Kézdi-Vásárhely -2 szeles, borult. Zernest -2 esendes, borult. Predeal -2 esendes, borult.

— **Franczia-magyar kárpáti mágnes-vasbánya részvénytársaság.** (Kolozsvár) cég alatt 6 millió korona alaptőkével (24.000 db. 250 k.-s részvény) új társaság alakult Kolozsvárott a hunyadmegyei mágnesbányák kiaknázására s mindennemű bányaiipari vállalkozásra. A készpénzben aláírt részvénytőke 1 millió k. Igazgatóság: Luis Biolley de la Rouselére bankár, Viktor Schoenmehl bankár, marquis de Saint Genyi párisi lakosok, Krausz Emil, Reményik Lajos kereskedők, Vikol Kálmán árvaszéki elnök. kolozsvári lakosok.

— **A mentők működése.** A kolozsvári Önkéntes Mentő-Egyesület mely önzetlenül teljesíti humanus feladatát, februárius havi kimutatása szerint 186 esetben nyújtott első orvosi segítséget. Ezekből nappalra esett 135, éjjeli időre 31. A balesetek között volt 35 hirtelen támadt rosszullét és megbetegedés, 75 sebzés, sérülés, 4 öngyilkosság, illetve öngyilkossági kísérlet, 1 hirtelen haláleset stb. Az egyület igénybe vette a rendőrség 12 esetben, intézetek és különböző egyletek 35, magánfelek 138 és a katonaság 1 esetben. A működésből a város belterületére esett 170, külterületre 16. Az egyesület fennállása, vagyis 1892. februárius 28-án történt működésének megkezdése óta baleseteknél 13.583 esetben nyújtott

első orvosi segélyt, betegszállítást végzett 2385 ízben, mozgó őrséggel, tűzhöz kivonulással, stb. együtt összesen 21.015 kivonulást tartott.

— **Letartóztatott román esperes.** Fogarásról jelentik, hogy a vizsgálóbíró letartóztatta *Dán* Gyula fogarasi görög-keleti esperest. A szenzáció letartóztatás a nagyszebeni Albina-bankban felfedezett nagyszabású váltóhamisítással van összefüggésben. Az esperes az *Albina*-bank fogarasi ügynöke volt és ezt az állását bűnös manipulációkra használta. *Zahocs* Sámuelkerületi esendőparancsnok gyűjtötte ellene az adatokat, a melyek alapján *Nádudvary* vizsgálóbíró az esperest letartóztatta. Az elfogatás az utazán történt és természetesen óriási feltűnést keltett. A letartóztatás után házkutatást tartottak lakásán, mely alkalommal számos kitértetlen hamis váltót találtak. A esendőrség az adatokat lázas gyorsasággal gyűjti. Eddig is számos család, siklasztás és hamis váltóátlírás bizonyult be az esperes ellen. Mindjárt a letartóztatás estéjén egy ótobáni lakost hallgattak ki. Ennek vallomása szerint még 1899-ben 6 és több társával egy 8000 korona váltót irtak alá s *Dán* Gyula ezt beváltotta nekik. Ebből ők letörlesztettek annyit, hogy csak 1600 koronának kellett volna fennmaradni és most jöttek rá, hogy mind a 8000 korona tartozás fennáll. A törlesztéseket tehát a bank ügynöke *Dán* Gyula tette el velük esetről-esetre üres váltókat íratott alá. Így azután nem jöhetek rá a családokra. 1900. december folyamán *Dán* Gyula Ujsinka községben többektől 1810 koronát vett fel különböző ürügy alatt, *Todorczán* 3600 koronát iskolaépítésre szedett össze s ezt is saját céljaira fordította.

— **Betörés.** Vakmerő betörést követtek el az éjszaka 12 órákor még eddig ismeretlen tettesek a Magyar utcában. *Zágoni* Szabó Sándor földész Magyar-utca 87 számú telkére hatoltak be az ismeretlen tettesek és 400 korona értékű élelmi szert vittek el. A betörők a gabona-raktár utcafeleli ablakán levő fa-zsalut leszakították a téglákat kiszedve a vasrostélyt kifeszítették és az így nyert résen bementek a gabona-raktárba. Innen a szomszédos élelmeskamrába hatoltak, honnan minden emelhető élelmiszert magukhoz véve a jött uton távoztak. A betörést a ezirkáló rendőrfőraját vette észre. A kár körülbelül 400 koronára becsülhető. A rendőrség a nyomozatot megindította.

— **Esdő szózat.** Szászsebesen a kalvinisták templomát és parokhiát akarnak építeni, melyhez hozzá esatlakozott a környékben élő mindenféle felekezetű magyar ember. Szászsebes ugyanis egy kis magyar sziget az öt környező szász és oláh nemzetiségűek között, így tehát a templomépítés nemcsak az ottani kalvinista felekezetűek ügye, hanem az egész magyarságé. Igazi nemzeti ügy. Maguk meghozták már minden áldozatot, a mit csak lehetett. Az E. M. K. E. is segítette őket, a konvent hasonlóképen. A templom falai már fel is épültek, de már idestova két év óta csak úgy meredeznek az ég felé pusztán, vakolatlanul, gunyjárás és károrendésére a nemzetiségek csufondároskodásának. Tető alá már nem bírják hozni, mert minden pénzforsásuk kiapadt. Az egyetlen volna még a magyar társadalom, de ennek ereiből sem buzog feljők ugyszólván semmi segítő lelkesedés. A szétküldött akirási ívek elmaradoztak. A maroknyi magyarság így esüggőden, erőtlenséggel küzd a maga jöttehetetlenségében az oláh és szász kultúra elnyelő, beolvasztó áramlatával. *Benedit* Károly alvinczi ev. ref. lelkész, egyházmegyei főjegyző egy esdő szózatban arra kéri tehát most hívei nevében az egész magyar társadalmat, hogy siessen segítségére pusztuló véreinek. A ki kapott az 1902 október havában szétküldött gyűjtővekből, legyen szíves azt visszaküldeni, vagy pedig e nélkül is áldozzon kiki a mit tud a veszendőbe került magyarság megmentésére. Adományok *Szászsebesre* (Szebenmegye) küldendő az ev. ref. egyház gondnokságához.

— **Öngyilkosság.** Egy fiatal leány szánta el magát ma reggel a halálra. *Reisinger* Lujza 21 éves szappangyári munkásleány ma reggel nyolcz óra után Sip utcazi lakásán egy borospohárnyi marólugot ivott, melybe előzetesen nyolcz pakk foszforos gyufát oldott fel. A nagy méregtől kinos vergődésben találták meg hozzá-

tartozói. A kihívott mentők vették kezelés alá a szerencsétlen fiatal leányt és beszállították a Károli országos kórház klinikájára. Tettének oka még eddig ismeretlen. Életben maradásához kevés a remény.

— **Egy tanuló öngyilkossága.** Különös ok indított Aradon egy 16 éves *Sonn Rezső* nevű főreáliskolai tanulót öngyilkosságra. *Sonn Rezső*-nek egyik nagybátyja, *Sonn József* rejtélyes körülmények között tűnt el mintegy három évvel ezelőtt. A sok keresés-kutatás után egyszer egy foszlásnak indult hullát fogtak ki a Marosból, melynek csak ruhájáról ismertek rá az eltűnt *Sonn József*-re. *Sonn Rezső* ettől a naptól fogva több ízben emlékezett meg nagybátyjáról. Az utóbbi években pedig feltűnően sokat foglalkozott az esettel. Vasárnap reggel, mikor a fiu felébredt, azt mondta anyjának:

— Mama, ma éjjel álmomban itt volt a Józsi bácsi és hívott magával.

Sonn Adolfné nem vette komolyan ezt a beszédet és semmi rosszra sem gondolt, mikor a fiu elment hazulról. *Sonn Rezső* pedig kiment a Maros partjára és a tőltsről a vízbe vetette magát. Az arra menők észrevették a földoklót és egy ruddal igyekeztek segítyt nyújtani neki. A fiu azonban nem vette igénybe a segítyt s tovább úszott a hideg vízben. Mentői már-már abban bíztak, hogy talán magától is kiuszik, azonban egyszer csak hirtelen alábukott. Epen ekkor jött át a nagyhidon két 33. gyalogezredbeli tiszt, a kik látva a vízben vergődő fiut, épen utána akartak ugrani, mikor elmerült. A parton álló molnárók ugyan csónakba ülve siettek segítyre, de a szerencsétlen gyerek nem bukkant fel többé és mikor hosszas keresés után esküvel kihalászták a vízből, akkor már nem volt benne élet.

— **Az akadémia öröksége.** Tegnap megemlékeztünk arról a különös végrendeletéről, melyet *Miklóssy Ferenc* elhunyt biharmegyei földbirtokos tett a tud. akadémia javára. Egy fővárosi újságíró felkereste tegnap, — mint budapestről írják — *Szily Kálmán*-t, az akadémia főtitkárát és kérdést intézett hozzá, *Miklóssy* egy millios örökségére nézve. *Szily Kálmán* kijelentette, hogy az akadémia az örökségről nem tud semmit.

— **Elkobzott földrajz.** Murgoezi és Pap bukaresti román tanárok megírták Románia földrajzát. Minthogy a két tanár nem poeta-ember, s a színes képelet csapongását nem tudja esengő rímek közé foglalni, hát földrajzukban engedték szabadjára fantáziájuk szárnyalását, s ott foglalták díko-román ábrándjaikat írásban. A nagy Románia határvonalait a szőke Tisza partjáiig szélesítették ki. A könyvről tudomást gróf *László István* Maros-Torda vármegye főispánja szerzett és felhívta rá a marosvásárhelyi kir. ügyesség figyelmét is. Az ügyesség előterjesztésére aztán a marosvásárhelyi kir. törvényszék elrendelte a földrajz Magyarországon található példányainak elkobzását.

— **A rablógyilkosok házában.** A legutolsó zólyomi vásár alkalmával egy mogyoródi gazda eladván marhát, este szép fiatal leányával gyalogszerrel elindult hazafelé. Az erdei úton két gonosztevő leste meg őket, hogy elrabolja a tehenek árát. Hajmeresztő kegyetlenséggel gyilkolták meg a gazdát. Céljukat azonban még sem érték el. A pénz ugyanis a leánynál volt, a ki megsejtezte a rablók elől. Futott, rohant a leány, míg csak egy faluba nem érkezett. Itt beszaladt a legszélsőbb házba, hogy menedéket keressen. Csak egy öreg asszony volt a házikóban. Ez szívesen fogadta a menekült és éjjeli szállást adott neki egy benyilóban. A szegény, kimerült és kétségbeesett leány még le sem hunyta a szemét, a mikor két férfi lépett a szomszédos szobába és dühös káromkodásba tört ki.

— Nines szerencsénk! — mondta az egyik.

— Miért? — kérdezi az asszony.

— Mert a pénz a leánynál volt, az pedig elmenekült.

Az öreg asszony erre elárulta vendégét s örömsugár csillant meg a két gyilkos szemében. A szerencsétlen árva irtózáttal vette észre, hogy a gyilkosok lakásán van. Mivel a külső szobában azt hitték, hogy ő aluszik, egészen hangosan tervezgettek. Így megtudta a szerencsétlen, hogy be fogják fűteni a nagy kemencéjét s őt elégetik benne.

Csakugyan be is gyújtották a kemencébe. Erre a halálra szánt leány kirohant a benyilóból, de a férfiak megragadták s bezárták egy kamrába. A fogoly észrevette, hogy ezellájának egy kis szűk ablaka van az udvarra. Megkísérelte, hogy átbújja rajta, de hiába. Erre levette minden ruháját s úgy aztán nagy nehezen, vérző testtel átvágódott a nyíláson. Azután kirohant a fagyos éjszakába. Szinte eszeveszotten menekült ismeretlen irányban. Futott-futott, míg végre két esendőrré akadt. Ezek azt hitték, hogy boldogtalan örüllé van doigak, a ki a havas földéken száguld. A leány elmondta, mi történt velük, a mire egyik esendőrráborította a köpenyegét s fölvetette hátára a ziháló, elgyengült teremést. A esendőrrök a leánynyal berontottak a gyilkosok házába. A gonosztevők megrettentek a fegyveres erő láttára.

— Miért ég a tűz a kemencében? — kérdezi az egyik esendőrr.

— Kenyeret akarunk sütni, feleli az asszony.

— Hol a tészta?

Ezt már nem tudte előadni. Erre a esendőrrök behozták a leányt a szobába, a mire a gyilkosok mindent megvallottak. A három gonosztevőt beakaszták a beszercebányai törvényszék fogházába.

— **Összegegyt gyermek.** Megrendítő halálesetről írunk fogarásból: *Demján Bertalan*-né kucsulatai lakos *Anna* nevű négy éves kis leányát addig, míg a községben dolgait elvégzi, bezárta a szobába. A kis gyermek játszás közben közel talált menni az erősen befűtött kályhához. Egy kipattanó szikrától ruháskája tüzet fogott, s a szerencsétlen kis leány pillanat alatt lángban állott. Mire segíty érkezett, már késő volt. A szegény kis leány oly súlyos sebeket szenvedett, hogy rövid kioldás után meghalt. A gondatlan anya ellen a esendőrség megtette a feljelentést.

— **Földrengés Temesvárott.** Temesvárról táviratozzák, hogy ott ma délután öt óra öt perczkor négy másodperczig tartó földrengés volt érezhető. A délvidek több más pontján is érezhető volt az az alulról fölfelé jövő lövés, a melynek délkeletől északnyugatnak volt az iránya. A földrengést minden jel szerint földalatti vulkánikus kitörés idézte föl. A kitörés talán a resiczai bányavidék táján történt. Temesvárott a jelenség nagy pánikot keltett. A földrengés ereje főként az emeleti lakásokban volt érezhető.

— **Egy magyar kegyetlensége Dél-Afrikában.** A budapesti büntetőtörvényszék a külügyminisztérium útján pöriratokat kapott kiegészítés végett egy tengerentuli német gyarmattól, Dar-es-Salamból. Ott lakik ugyanis egy Nagy-Szóllósból való *Eckert Károly* nevű magyar ember, a ki tavaly július tizenötödikén, kétszáz szamarat akart átcsempészni az angol határon. A vámörök tetten érték, s konfiskálták összes szamarait. *Eckert* jobbára kafferekből álló szolgálival és teherhordóival visszafordult. Utközben egy falu határában sátrat ütött, hogy ott karavánjával megpihenjen. A mint délután a sátra előtt ült s elkobzott szamarait siratta, *Saleh* nevű szerencsén szakácsa rohant el mellette, s a falunak tartott. *Eckert* hallotta, hogy *Saleh* zsebében pénz csörög, s arra gondolt, hogy a szerencsén meglopta őt, rögtön a sátrába ment meglóvasta pénzt, s úgy találta, hogy nyolcz rupiája hiányzik. Hamar *Saleh* után futott s visszaterelte a tanyájára. Ott vallatóna fogta, de a szerencsén esküdözött, hogy ártatlan *Eckert* megfenyegette a szerencsén, hogy agyonlövi, ha a való egy óra alatt elő nem adja. *Saleh* attól a pénz félelmében, hogy a gazdája beváltja fenyegetését, megszökött s magával vitte *Eckert* puskáját. *Eckert* utána küldte embereit, a kik *Saleh* egy Sefuh nevű kaffer barátjával együtt, a kit a büntársnak hitték, elfogták. *Eckert* a két szerencsén kezét hátra kötötte s fölhozta őket egy fára, olyan magasra, hogy a lábuk a földet ne érje. Aztán kiadta a parancsot, hogy senki hozzá ne nyúljon a szerencsétlenekhez, különben halál fia. A két szerencsén szívettépően ordított a fájdalomtól s könyörgött a brutális embernek, hogy kegyelmezzon meg nekik, megtérítik a nyolcz rupiát, ha másképen nem, azzal, hogy életfogytig a rabszolgái lesznek. Vallatás közben egy hu-

sággal többször úgy agyba-főbe verte a szerencsétleneket, hogy elborította őket a vér. A megkínzott emberek végre magukra vállalták a lopást s azt mondták, hogy a pénzt egy szerencsén asszonynak adták, a kinek a házában az éjjel megbáltak. *Eckert* maga elé huzeltatta az asszonyt s azt is vallatta. Mivel tagadta, hogy a pénz nála van, a bestialis ember pörére levetkőztette, s odakötötte egy fához, a melyen *Saleh* függött. A rettenetes kivallatás következtében *Saleh* estére kiszenvedett, társa, Sefuh hajnalban lehelte ki a lelkét. *Eckert* az asszonyt is megakartá ölni, de teherhordónak a zugolódására szabadon bocsátotta a boldogtalan teremést.

A kolónialis hatóság hírévén a két szerencsén halálra kínzásának. *Eckert* Károlyt elfogatta s emberölésért öt esztendei és három hónapi fegyházra ítélte. *Eckert* védője az ítélet ellen felebbezett s a felsőbb bíróságon azt vitatta, hogy védenoze nem beszámítható ember. Hivatkozott arra, hogy már elmegőgyítő intézetben is volt Budapesten a Rókus-kórházban és Gyulafehérvárott. E védekezés következtében rendelte el a dar-es-salám-i felsőbb bíróság a pótvizsgálatot és a külügyminisztérium útján megkérte a budapesti büntető törvényszéket, hogy nyomozza ki, vajjon volt-e *Eckert* Károly Magyarországon valamelyik elmegőgyítő intézetben? A megkereséshez mellékelte a bűnpör iratait, melyek révén a hitvány ember gáztettének a híre hozzánk is eljutott.

— **A vigyázatlanság halottja.** *Mária Mik Nisztor* 23 éves fogarasi asszonyt, kinek férje Amerikába vándorolt ki, a mult napokban az istállóban a lovak között eszméletlen állapotban találták és a nélkül, hogy eszmélete visszatért volna, rövid idő alatt meg is halt. A megindított nyomozat kiderítette, hogy az asszony halála nem természetesen következett be, hanem egy *Trombitás Juon* nevű erdőszolga vigyázatlansága következtében, ki fatönk-szállítás közben egy hatalmas tönköt az asszony mellére ejtett. A vigyázatlan szolga ellen a törvényes eljárást megindították.

Véres verekezés. Véres verekezésnek volt színhelye ma reggel fél 8 órakor Györgyfalviteza egyik csapszéke. Forró vérű cigány legények mulattak ottan, már hajnal óta szüresölgetve a reggeli gyomorerősítőt. Mikor már fejökbe szállott a szesz, hozzáfogtak régi jó cigány szokás szerint egymás testi-lelki tulajdonságainak szólás-szapulásához, kiterjeszkedve a harmadizigleni atyafiságos familiára is. A cigányokkal együtt mulatott *Vona Márton* 36 éves erdőőr, ki majd ennek, majd annak a pártuak adott igazat a veszekedésben és mint ilyen fogadatlan prókátorral történni szokott, később ő adta meg legjobban az árát. Ugyanis a heves szóváltásban és bábeli zűrzavarban az asztalon lévő poharakat, palaczkokat a cigányok egymás fejéhez kezdték hajigálni, melyből legtöbb rész a köztük bíráskodó *Vonának* jutott. A harcban *Vona* fejét egy palaczk betörte és a fején eltört üveg szilánkjai több helyt megsebesítették. A rendőrök az egész kompániát bekisérték a rendőrségre, a hol az odahívott mentők a sebesülteket, u. m. *Kanalas József* és *Eötvös Mihály* cigányok és *Vona Márton* sebeit bekötözték.

Kevés idő múlva azonban a mulató-társaságnak a rendőrségen egy deputációja jelent meg, arra kérve nagy sipánkodással *Kossa kapitányt*, hogy mivel ők semmi bajt a világon nem esnáltak, csak egy kicsit mulattak, bocsássa őket szabadon, mert a míg élnek, soha többet nem mulatnak. Kérésük teljesült, de a fogadásuk alig ha meg teljesedése.

— **A ki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar,** az fedezze magzükségletét *Maunthner Ödön* és és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, *Rottenbiller* utca 33. A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kíváncsra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágujdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

TÁVIRATOK.

Az országából.

Budapest, márcz. 2. A képviselőház mai ülését Perczel Dezső elnök nyitotta meg.

Az ülés elején a kormány tagjai tették meg előterjesztéseiket.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter a Németországgal való kereskedelmi szerződésre vonatkozó javaslatot, valamint az országos statisztikai hivatalnak a választói jog kiterjesztésére vonatkozó adatait terjesztette be.

Plosz Sándor igazságügyminiszter be-terjeszti a főudvarnagyi hivatalnak Budapestben való föllállítására és annak bíraskodására vonatkozó javaslatot.

Tallian Béla földmívelésügyi miniszter a tanulmányalapról szóló javaslatot nyújtja be.

Gr. Tisza István miniszterelnök, mint belügyminiszter a községi és körjegyzői illetmények rendezéséről és az állami anyakönyvvezetők fizetésrendezéséről terjeszt be javaslatot s egyuttal kijelenti, hogy legközelebb az állami beruházásokra és a tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó javaslatokat is be fogja nyújtani.

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter a katonai alapítványi helyekre nézve terjeszt be javaslatot.

A napirend előtt

Holló Lajos szóval föl és támadja a kormányt a Bécsben tartott minisztertanács miatt. Beszédében azt állítja, hogy Tisza miniszterelnök nem váltotta be programját és kijelenti, hogy ezért a Szederkényi-Ugron trakció folytatni fogja a harcot.

Gr. Tisza István miniszterelnök azonnal felel Holló beszédére bebizonyítva, hogy programjának lelkiismeretesen és pontosan megfelel. A bécsi minisztertanács nem képez sérelmet, mert a miniszterek a közjog szerint bárhol tanácskozhatnak. (Zaj balról.)

Az elnöki széket br. Feilitzsch Arthur alelnök foglalja el.

Günther Antalnak szintén napirend előtti felszólalásában azt igyekszik vitatni, hogy minisztertanács csak Budapesten tartható.

Gr. Tisza István miniszterelnök válasza után Kubik Béla és Lengyel Zoltán szólalnak föl.

Olay Lajos szóval teszi ezután a Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöksége alatt történt vesztegetési esetet és újból megteszi az összeférhetlenségi bejelentést Khuen-Héderváry Károly gróf ellen.

Elnök jelenti, hogy husznál több képviselő zárt ülést kért, melyet elrendel.

Az ülés foly.

Gromon Dezső államtitkár kitüntetés.

Budapest, márcz. 2. A mai hivatalos lap közli, hogy a király Gromon Dezső honvédelmi államtitkárnak az első osztályú varkorona-rendet adományozta.

Királyi kitüntetések.

Budapest, márcz. 2. A mai hivatalos lap közlése szerint a király gróf Almássy Imre főrendiházi tagnak a Lipót-rend lovag-

keresztjét, Szentiványi Miklós Háromszék vármegye alispánjának a királyi tanácsosi címet, Antal Mihály ugyanazon vármegye főorvosának, valamint Fodor Lázár Nagy-Küküllő vármegye főszolgabírájának a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Pártértekezletek.

Budapest, márcz. 2. A függetlenségi Kossuth-párt tegnap este Thaly Kálmán elnöklésével értekezletet tartott, melyen többen felszólaltak és elhatározták, hogy egyelőre nem változtatják meg minapi párthatározatukat.

A Szederkényi-csoport tegnap esti értekezletén elhatározta, hogy az obstrukciót fokozott mértékben folytatni fogja.

Művészet.

* A X-ik ifjúsági előadást tartják vasárnap délután. Színpad kerületi vigjátéka „A mama” melyről Pálfi Márton unitárius főgimnáziumi tanár tart bevezető előadást.

* Megyeri Dezső igazgató, ki betegségből már felüldült, a jövő héten ismét megkezdí színpadi működését.

* A színház hírei. Szegény Jonathán-t, Milöcker operettjét adják holnap az ismert szereposztással páratlan bérletben. — Scherry. Ordonneau és Félix új operettjének összpórái annyira előhaladtak, hogy a szombati premiernek semmi akadálya sincs. A „Sherry” most a legnagyobb londoni operett-színpadon, a Gaité színházban van állandóan műsoron. Az előadó személyzet nálunk is nagy sikert vár a darabról, melyben kitűnően megírt szerepek vannak. Mészáros az ifjú Sherryt (egy párisi zongora mestert) játssza; az öreg Sherryt, egy katonai tükörszínház és ennek hugát Mátrai és Lónyai Pirokka, Pepita spanyol tánczosnő szerepét pedig Szabó Mariska adja. Kitűnő szerepe lesz Kassainak, ki egy párisi utozai eszmatizistát játszik, és Károlyi Leonának, ki ennek a feleségét (egy szakácsné) adja. A „Sherry” élénk, bohózatos szövege mellett bővelkedik olyan énekszámokban, melyek gyors elterjedésre népszerűsége számíthatnak.

* Kamara-estély. Holnap — csütörtökön — este tartja meg a Grünfeld-Bürger-féle vonós-négyes művész-társaság kamara-hangversenyét a konzervatorium nagytermében (Király-utca). Az estélyen közreműködik Sindor Erzsé k. a., a zeneakadémia operaiskolájának kitűnő növendéke. A rendkívül érdekes estnek, mely elé nagy várakozással tekint zenekedvelő közönségünk, részletes műsora a következő:

1. Beethoven. Vonós-négyes. Op. 18. (A-dur) Allegro. Menuetto. Andante cantabile (változatokkal) Allegro. 2. a) Csajkovszky. Andante cantabile. b) Cherubini. Scherzo. 3. a) Jensen. Balzamos szellő... b) Farkas Ö. Mért oly későn... c) Farkas Ö. Sir a nóta... Dalok. Énekli: Sándor Erzsé k. a. 4. Dvorak Vonós-négyes. Op. 51. (Es-dur). Allegro. Andante. Scherzo. Finale.

Kezdeté esti fél 8 órakor. 5, 3 és 2 koronájával jegyek Lepage Lajos Mátyás királytéri üzletében válthatók.

* Küry Klára vendégjátékai. Szegedről írják: Küry Klára, aki vendégjátékai számát Janovits Jenő igazgató felszólítására kénytelen volt megoldani, ma fejezi be itteni fellépéseit a „Lili” című szerepében. Eddigi játékaiban a „Bibliás asszony”, a „Piros bugyellár” és a „Szegény Jonathán” fő nő szerepeinek, a melyek tulzsfolt házak előtt folytak le, Szegeden sohasem látott ünnepléssel, hódolt a közönség a fényes tehetség alakításainak. A színpad estéknél való ságos virágoskert és a kihívások, az ismétlések száma akkora, hogy mindig éjfélre jár, mire az előadások befejeződnek. A helyáratat az igazgató kétszeresre emelte, de valamenyny előadásra már mult héten elkeltek az összes jegyek. Elkapkodták előre valamennyi jegyet Szabadkán is, a hol — mint onnan írják — Küry Klára holnap kezdi meg vendégjátékait a „Katalin” és folytatja másnap a „Szegény Jonathán” női szerepeiben.

Hetí műsor:

Csütörtök: Szegény Jonathán (b. 145. sz.).
Péntek: Kisértetek (b. 146. sz.).
Szombat: Sherry. 1-ór (b. szünet X. sz.).
Vasárnap (d. u.: A mama (Ifj. előadás X. sz.).
(este: Sherry (b. 147. sz.).

Törvénykezés.

§ A kollégialis tanácskozás szükség. Nevezetes határozatot hozott a királyi Kuria.

Egy Désen betenkit megjelenő időszakos lap, politikai tartalmu cikkekkel közölt, holott nincs kaucziója. Az ügyben elsőfokon a dési királyi járásbíró, másodfokon pedig a dési törvényszék ítél. A Kuria — mint értesülünk — mindkét elsőfoku bíróság ítéletét megsemmisítette és utasította a dési törvényszéket, hogy az ügyben elsőfokulag határozzon. Álláspontját a Kuria ezzel okolja meg, hogy a törvényhozó a hatáskör megállapításánál nemcsak a büntetés mértékére, hanem a cselekmény súlyosságára is tekintettel volt. Mutatja ezt a törvény megoklása, a mely kimondja, hogy a vétségek közül azok, a melyeknél a tényálladék bonyolult volta, az elbírálandó nehéz jogi kérdés vagy vétesség eldöntésével összefüggő egyéb kényes kérdések a kollégialis tanácskozást célszerűnek tüntetik föl, továbbra is a királyi törvényszék hatáskörében maradjanak. Már pedig nem szenved kétséget, hogy valamely sajtótermék politikai tartalmának megítélése nehezebb kérdés, a melyet a törvényhozás a társas bíráskodás nagyobb biztisítékával akart körülvenni.

§ A vállalkozó kártérítési kötelezettsége. Széles körököt érdeklő döntést hozott közelebb a kir. Kuria, kimondván, hogy a vállalkozó a hibásan végzett munka összes következményeit viselni tartozik, a mi nem egyedül a hiányok helyreállítására, hanem egyuttal arra is kiterjed, hogy a hiányos munka által előállított kárt megtérítse. Abból, hogy a vele szerződő felet is gondatlanság terheli a kár elhárítására és csökkentésére alkalmas intézkedések elmulasztása miatt, nem a vállalkozó kártérítési kötelezettségének megszűnése, hanem esetleg csak az következhetné, hogy a kár egy része a másik félre hárul.

CSARNOK.

A becsület.

Irta: Lengyel Laura.

Kondor Ferenczné ő nagysága nagyon mérgesen pillantott távozó ura után. Ilka asszonyban ugyanis — a véletlen kiszámíthatatlan szélszélből — egy ellenzéki képviselő temperamentuma szorult. Mindig és minden képtelenségen kész volt disputába elegyedni, még az abstract eszméktől, az asszonyi nem természetes ellenségétől sem riadt vissza. De csak a temperamentuma volt ellenzéki képviselő, különben ő is a szuverén uralkodók és az asszonyok közös gyöngeségében leledzett, az ellenmondást nem bírta tűrni.

Dr. Kondor Ferencz urat néha nagyon boszszantotta kedves feleségének e különös szenvedelme, de mivel Ilka asszony ettől a kis hibájától eltekintve, igen kedves, csinos, szeretetre méltó, fiatal asszony volt, néha még beugrott a disputába s a mai ebéd után, mikor Ilka asszony a nők erkölcsi fensőbbiségéről tartott előadással fűszerezte az ura fekete kávéját, a doktor ur igen lovagiatlan nyilatkozatot tett:

Női becsület egyáltalában nincs is. Az ugynevezett női becsületet férfiak találták ki saját érdekeik védelmezésére. Megbocsátják a nőnek, ha lopott, esalt, hazudott, de nem azt, ha nekik valakivel osztakozni kell az asszonyon. A nők aztán a férfiak kívánsága, akarom mondani erőszakos követelése szerint rendezték be életüket, s a férfiak kedvéért ragaszkodnak oly erősen a becsülethez.

Kondorné természetesen nem oszthatta emelha felfogást. Ő nagysága azt tartotta, hogy az erény épen úgy születik a nővel (már a kinn születik), mint a kék vagy a fekete szem. Kon-

— dor ur erre vállát vonogatta és kijelentette, hogy születésekor minden ember egyformán ártatlan. S ha bűnös nők jutnának olyan viszonyok és körülmények közé, milyenek közt a tisztességesek neveltettek és éltek, akkor valószínűleg e szegény elzülött teremtesek nagyrésze most közbeesülésnek örvendő nagyságos asszony lenne, kire tiszteletlen pillantással sem merne nézni senki. Ha pedig a nagyságok abban a levegőben születnek és élnek, a miben ezek a szerencsétlenek, szintén női becsületök árán jutnak a száraz kenyérhez vagy gummikerekü hintóhoz. Szóval a véletlen dolga az egész becsület és nem valami különös, sajátos erőny, melyre büszkélkedni kell. Végre is, mi tisztelni való van a nagysága erényében, ki kiváltságos társadalmi helyzete, férje, gyermeke mellett tisztességes marad? S miért kárhozható azt a szegény divatárú vagy varróleányt, a ki oly módon szerzi meg kenyerét és élvezeteit, a hogy tudja? A különbség köztük? Csakis a véletlen adta kiváltságos pozíció, meg a neveltetés.

Kondorné nem tudott hamarjában replikázni s így annál mérgesebben nézett távozó ura után, mert az utolsó szót magának szerette fentartani. De a másik pillanatban kopogtattak az ajtón és Ilka asszony felemelkedett karos-székből.

A szalon ajtaján egy feltűnően csinos termetű fiatal nő lépett be. Egyszerű sötétkék, angol ruha simult karesu, nyulánk alakjához, fején finom, diskret kalap, keztyűje, cipője kifogástalan.

Kondorné erősen rövidlátó volt és nem ismerte meg a fiatal hölgyet. Sejtette azonban, hogy csak jó ismerős lehet, ki ilyen bizalmasan benyit. A vendég elé sietett, de a következő pillanatban meglepetve állt meg:

— Nini, maga az Klára!

A fiatal hölgy felemelte fátját és nyugodtan felelt:

— Én vagyok, kezét csókolom, hivatni tettszett, hát eljöttem.

Ilka asszony megzavarodva nézte. Valóban Klára lenne ez, az ő tavalyi szobaleánya, az az egyszerű, igénytelen, csinos, vidéki leány, ki azért hagyta el házáat, hogy varrni tanuljon? Igaz, hogy ő magához hívatta, mert pár napra el akart utazni az urával és a gyermekeket nem merte a mostani megbízhatatlan eselődékre hagyni, de hát ez az elegáns hölgy itt előtte... önkéntelenül székkel kínálta meg.

— Köszönöm — szólt a leány és minden géne nélkül helyet foglalt hajdani urnőjével szemben. Bocssáson meg nagysád, hogy csak ma jöttem el, de levelét a régi lakásomra ezimerte s így csak tegnap jutott kezembe. Kívánságát természetesen nem teljesíthetem, de illendőbbnek találtam, ha ezt magam, személyesen adom tudatára.

Kondorné csak hallgatta a tavalyi szobaleány finom, választékos beszédét. Önkéntelenül tört ki ajkán a naiv kérdés?

— De hát mi történt magával Klára?

Klára a jobbkezével egy kicsit előre huzta a kalap alól dus szőke haját, aztán a világ legtermészetesebb hangján kezdett beszélni:

— En istenem, nagysád, hát meguntam a sok nyomorgást. Tudja, az a varróműhely, a hol dolgoztam... de jobb nem is beszélni. Cselédnek menni újra nem volt kedvem, annál is inkább, mert ez időben Kendy képviselő már foglalkozni kezdett velem és mindent ígért, ha meghallgatom a szavát. Meghalgattam, ő meg be tartotta a szavát. Csinos lakást tart számomra, az ellátásomról meg uri módon gondoskodik. Nincs szükségem semmire, nagysádhoz is csak azért jöttem el, mert nem akartam megsérteni.

Kondorné önkéntelenül összébb húzódott székén, nagyon szeretne volna már ezt a perszonát lakásán kívül tudni, de az asszonyi kíváncsiság nem hagyta nyugton.

— Lásza Klára, ezt még sem hittem volna magáról. Maga olyan jóra való, tisztességes leány volt. Hogy jutott ideig, mondja?

Klára egy pár pillanattig bámulva nézett hajdani urnőjére, aztán vállat vont:

— Én, nagysága, nem jutottam sehová. Igaza van nagyságának, tisztességes, becsületes leány voltam, de ugyan mit értem vele? A szent meg a fát hordtam fel a pincéből azért, hogy

becsületes maradhassak. S ezzel a nagy becsülettel, — de ez már nagy szerencse — legfőlebb elvett volna valami részeges mesterlegény feleségül. Azt a bizonyos mesterlegényt így még könnyebben megkaphatom, mert én nem vagyok pazarló természetű és gondoskodom a szűkebb napokra is.

— De a világ? hebegte Ilka asszony, valami különös hidegség kezdte borzogatni.

— Nagysága kérem, higgye el, a mit mondok... A nagysága világa úgy sem vett engem emberszámba. Maga a nagyságos asszony pedig jól tudta, hogy tisztességes, becsületes leány vagyok, nem ment volna végig mellettem az utcán. Az én világom? Ott én most sokkal több vagyok, mint voltam tavaly becsületesen. A nagysága világa akkor nem nézett reám, most sem törődik velem, az én ismerőseim meg irigyelnek a nagy szerencsémért.

— És maga? A maga lelkiismerete.

— Az én lelkiismeretem tiszta. Nem lop-tam, nem csaltam, nem károsítottam meg senkit. Még az anyámnak is küldök haza pénzt, tudom, jól esik neki. Az én bűnöm, nagysága, csak annyi, hogy nem akartam egész életemen át szemet, fát hordani, gyereket huzcolni, nyomorogni — a becsületért.

Kondorné felállt helyéről, a leány nem volt tolakodó természetű, mert rögtön megértette a jelt és ő is felemelkedett. De még bucsuzás előtt odaszólt.

— Ne ítéljen el, nagysága, én is sokat gondolkoztam már ezeken a dolgokon. Nem árul-kodni akarok most, de tisztességes, becsületes leány voltam, mikor a nagyságos asszony öcséi szerencsét akartak nálam próbálni. Higgye el, most sokkal több tiszteletben és becsülésben van részem, mint mikor azon az uton jártam, melyen a nagysága szerint mindig meg kellett volna maradni. Egyébként sajnálom, hogy nem állhatok rendelkezésére s csókolom a kezét.

Meghajította magát illedelmesen és mosolygva távozott. Kondorné elgondolkozva nézett utána. Mire gondolt, miféle megállapodásra jutott, azt csak a jó Isten tudja. De annyi bizonyos, hogy férjének nem hozta többé elő a női becsületet.

Közgazdaság.

× Erdélyi bánya részvénytársaság (Brüsszel-Forgácskut) cég alatt új részvénytársaság alakult 2 millió frank alaptőkével (4000 drb. 50 frankos részvény). A társaság célja: kőszén, arany, réz, ólom, horgany és minden egyéb ércipar és érc-termékek, ugyancsak ezen termékekkel való kereskedés, eladás, ezen termékek kivonása, elkészítése és hasznosítása, különösen koksznak, brikettnek, a kőszén másodrendű termékeinek gyártása, bányatelepek értékesítése és kiaknázása. A társaság 480.000 frank névértékű részvény ellenében a kolozsmegyei Forgácskut község határában husz bányatelket szerzett. A társaság főkeletelének cégjegyzési jogosultsággal bíró magyarországi képviselője Natanson Thadée birtokos és Ritter Pál bankigazgató, forgácskúti lakosok, kik a céget érvényesen ketten együttesen jegyzik.

× Új rézbánya Erdélyben. Verespatak környékén nagyobb szabású feltárt munkálatokat végeztek, melyek kedvező eredményre vezettek. A felkutatás, illetőleg feltárás alatt levő érces terület: „Rusinova“, „Lupsa“ és „Muská“, illetőleg Verespatak és az Aranyos folyó között fekszik. E vidék hegykupajait eruptív eredetű kőzetfajok képezik és nagyrészt porfirokból, dacitból és andezitből állanak. Az eddig kihozott termelvényből vett pontos átlag-próba eredménye: 5.00% réz, 26.25 g. ezüst (tonnánként számítva) és 6.25 arany (ugyancsak az érc tonnában). Az érczek tehát gazdag rézérceknek minősülnek. A Sternberg cég (Budapest) a feltárásokra 25, egyenként 847 m. átmérés gömbhatár adományát szerezte meg. Az ércztelepek jövesztésére és a réznek helyszinén való termelésére az adományos Sternberg cég konzorcium összehozásán fáradozik. Az alaptőke tervezett nagysága 2 millió kor.-val van meg-szabva. Ez összegből 1.000.000 kor. a szerzett bányajogositványok ellenértékeképen szerepel;

800.000 kor. bányá- és kohótelepítésekre lenne fordítandó s az üzemi tőkére 200.000 kor.-át szántak. A bányáösszlet az Aranyostól 3 km. távolságra, 840 m. magasságban fekszik, úgy, hogy a termelt érczeknek az Aranyoshoz való leszállítása kötélpálya segítségével igen egyszerű.

× Országos gazdasági kongresszus. A Nem Okleveles Gazdatisztek Országos Egyesülete vasárnap, februárius 28 án, a váci-utcai város-háza tanácstermében Szilva István országos képviselő elnöklésével választmányi ülést tartott. A fölolvastott igazgatói jelentés szerint az egyesület rohamosan gyarapodik. Az egyesület Merza Már-tor igazgató indítványára gazdasági kongressz-uszt hív össze Budapesten húsvét másodnapjára. A kongresszus védői tisztére az ország többi ki-tünőségét fogják fölkérni.

× Gyümölcsészeti tanfolyam. Az orsz. m. kir. kertészeti tanintézetben április elsején nyílik meg az a tanfolyam, a melyet Tallián Béla földmívelésügyi miniszter rendeletéből tartanak, kizárólag vidéki lelkészek számára a tanfolya-mot Angyal Dezső igazgató tartja, s az nyolcz napon át reggeltől estig tart. Jelentkezni az in-tézet Ménesi-ut 45. számú telephén még mindig lehet.

Kiadóhivatal és nyomda telefon száma 384.

Szerkesztőség telefon-száma 49.

NYILT-TÉR.)*

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyköz-ség szíves tudomására juttatni, hogy az itt helyben fennálló Szénási (recte Bürger Jó-zsef) urtól a bizományi áruaktárt és képvise-letemet megvontam, melynél fogva a mai naptól részemre sem pénz, sem pedig rendelmények felvételére feljogosítva nincs.

Kérem a való szükséglet esetén kérem közvetlen cégemhez fordulni. Mintákat kívá-natra készséggel küldök.

Kiváló tisztelettel

Szénásy Gyula,

99 2—3

Budapest, IV., Kristóf-tér 4.

Ajtai K. Albert

„Magyar Polgár“ könyvnyomdája

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 4. sz.

Havi, heti
folyóiratok és lapok
nyomtatását
a legjutányosabb árban
a legizlésebb kiállításban
elvállalja.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Birtokrendezési hirdetmény.

Sz. 1331—1904.
polg.

Hirdetmény.

96 2—3

Közhírré teszem, miszerint Oláh-Telek község tagsági ügyében az előmunkálatok megkezdése, jelesen az érdekelt felek képviselőinek rendezése, műk dő mérnök megválasztása és költségelirányzat elkészítése végett tárgyalási határnapul a helyszínére, Oláh-Telek községben 1904. évi április hó 18-ik napjának d. e. 9 óráját tűzöm ki, mikorra is érdekelt feleket azzal idézem meg, hogy kimaradásuk a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Egyszersmind felhívom a birtokrendezési mérnök urakat, kik ezen ügyben mérnöki teendőket elvállalni számukra, hogy a szerződési pontozatok előterjesztése mellett, ajánlataikat a tárgyalási határnapig hozzám, vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

A marosvásárhelyi kir. törvényszéktől 1904. évi februárius hó 20-án.

A kir. törvényszék nevében:

HORVÁTH MIKLÓS,
kir. törvényszéki bíró.

Sz. 414—1904.

95 3—3

Árlejtési hirdetmény.

A szamosújvári kir. országos fegyintézet részére az 1904—5. évre mintegy 400, azaz négyszáz métermázsas vegyes színű, tehát: szürke, barna, fehér vöröses színű vegyesen, de első minőségű erdélyi szálas mosatlan gyapju fog beszereztetni, mely a folyó év végéig szállítandó be és az ára is még a folyó évben ki fog fizetett. Hogy a t. gazdaközönség közvetlen ajánlatot tehessen, a gyapju mosatlan állapotban vétetik át, de azért szemét és egyéb gáztól mentesnek kell lennie. Hogy kevésbé tehetős ajánlattevők is részt vehessenek a szállításban, (100) száz métermázsára is lehet ajánlatot tenni. Fentartatik a jog a részajánlatok teljes mellőzésére, valamint az ajánlatok közt való szabad választás joga is fentartatik a Nagyméltóságu kir. Igazságügyministerium részére. Csakis írásbeli zárt ajánlat fogadtatik el.

Ezen gyapju-szükséglet szállításának biztosítása végett 1904. évi március hó 24-én délelőtti 11 óráig a fegyintézet igazgatóságához írásbeli zárt ajánlatok adhatók be. Mire azzal hívom fel vállalkozni kívánókat, hogy az ajánlati értéknek megfelelő 5%-nyi bántpénzt a fenti határidőig készpénzben, vagy óvadékképes érték-papírban kötelesek letenni s a mennyiben az igazgatóság előtt ismeretlenek, hatósági bizonylattal igazolni, hogy a jelen vállalatra képesek és szerződés-kötésre jogosultak.

A jelen kivonatos és a részletes feltételeknek is megfelelően szerkesztett, az ajánlattevő által szabályszerűen aláírt, bántpénzzel felszerelt és egy koronás bélyeggel ellátott, bepecsételve, bérmentesen be-terjesztett írásbeli zárt ajánlatok borítékára ráírandó, hogy az „Ajánlatot” tartalmaz. Ezen ajánlatok bizottságilag nyilvánosan bontatnak fel; a kitűzött határidő után érkezettek figyelembe nem vétetnek. Tartalmaznia kell továbbá a zárt ajánlatnak:

a) ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ezen kivonatos és az intézet hivatalos helyiségében — a hivatalos órák alatt — bármikor megtekinthető részletes szállítási feltételeket ismeri s magát azoknak mindekben aláveti;

b) a szállítandó gyapju egységi és ez alapon összárát korona értékben, számmal és betűvel olvashatóan írva;

c) ajánlattevő nevét, lakását, polgári állását tisztán kiírva;

d) ajánlattevő azon határozott kijelentését, hogy kizárólag erdélyi származású gyapjut fog szállítani.

Kir. országos fegyintézet igazgatósága.

Szamosujvart, 1904. évi februárius hó 24-én.

Uhlyarik Albin,
igazgató.

Képviselőtet vállal

szalámi és hentesárukban

jól bevezetett zsiradékaru-ügynökség

A. SCHANIL, WIEN, XVII., Helbinggasse 6

A világhírű erfurti vetemény-
magvakról szóló legújabb

magyar kiadású főmag-árjegyzékünk

kertek és mezők számára megjelent, melyet minden t. olvasónak ingyen és bérmentve megküldünk és kérjük azt egy levelező-lapon megrendelni.

LIEBAU & Co udvari szállítók, magtermesztők ERFURT 1.
mű- és kereskedelmi kerteszek.

U. i. A vetemény-magvak behozataláért nem kell vámot fizetni. Egy 5 kgros postacsomagnak a szállítási díja Magyarország bármely postaállomására csak 60 fill.-be kerül.

Magyar Polgár nyomdája

Kolozsvárt

Tulajdonos: AJTAI K. ALBERT.

Irodalmi művek
Füzetek
Heti lapok
Isk. értesítők
Részvények
Zárszámadások
Táblázatok
Oklevelek
Üdvözlő iratok
Báli meghívók
Tánczrendek
Körlevelek
Szamlák
Czégkártyák
Árjegyzékek
Névjegyek
Plakátok.

Már 1882. év óta fennálló és az összes magyar vidéki nyomdák között általán elsőrangúnak elismert, a legmodernebb anyagokkal dúsan felszerelt

Könyvnyomda,

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses külső, belbecsét is emelni van hivatva; de éppen olyan csinnal és lehető jutányos árban készít mindenemű más egyszerűbb nyomtatványokat is és mindezeknek nemcsak csinos, hibátlan, hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.

Vidéki megrendeléseket legpontosabban teljesít.